

TALLER SOBRE PAGAMENT PER SERVEIS AMBIENTALS (PSA) Poblet, 10 de Maig de 2013 (C3. Projecte SylvaMED)

INTRODUCCIÓ A LA TEMÀTICA PLANTEJADA DURANT EL TALLER

El debat sobre el PSA propicia el reconeixement social del valor de la gestió forestal sostenible i la corresponsabilitat dels agents beneficiaris vers la conservació de la salut i vitalitat dels boscos.

L'establiment del debat com a punt de trobada entre proveïdors i beneficiaris de serveis ambientals permet debatre sobre els reptes i les oportunitats de conservació i gestió sostenible dels boscos catalans.

Els esquemes de PSA tenen un gran potencial d'aplicabilitat en les forests de Catalunya però per garantir-ne el bon desplegament és necessari:

- Definir de forma clara l'abast del concepte del PSA, i els drets i deures dels proveïdors i beneficiaris, especialment pel que fa a esquemes que conceptualment poden incloure elements comuns de les mesures de foment a la gestió forestal sostenible vigents (que llavors s'haurien de veure complementats amb factors de condicionalitat i addicionalitat clars).
- Desenvolupar mesures específiques i diferenciades per un bon dimensionament de les iniciatives d'escala; des de projectes d'àmbits geogràfics restringits amb un producte/interlocutors ben definits, a esquemes generals difusos sobre el global del territori/beneficiaris.
- Preveure el nivell d'acceptació social, especialment amb esquemes generals difusos, en el marc d'un discurs coherent i coordinat sobre el conjunt dels proveïdors i beneficiaris.
- Acompanyar-se d'institucions intermediàries/promotores amb el grau de credibilitat suficient, alhora que establir una traçabilitat ben definida sobre l'ús dels recursos econòmics mobilitzats.
- Comptar amb un marc normatiu consistent, complet i jurídicament sense fissures sobre els drets i deures en l'ús dels recursos naturals.

CONCLUSIONS

□ Els serveis ambientals

- És necessari utilitzar correctament el terme *Servei Ambiental* i establir quins d'aquests poden ser objecte de valorització per part del sector forestal català.
- És ara una oportunitat, per l'existència d'una voluntat manifesta per part del sector de la necessitat de valoritzar els serveis, de tractar i identificar de forma conjunta els diferents serveis existents i d'assignar-los clarament en un ambient mediterrani i en un escenari de canvi climàtic.
- Els serveis ambientals han d'identificar-se clarament com passa amb els de caràcter social i lúdic (esdeveniments esportius). Altres exemples de serveis fàcilment identificables són els drets d'imatge utilitzats en films i reportatges.
- La quantificació d'un servei ambiental ha de fer-se tenint en compte tot el seu procés o cicle productiu.

□ Els sistemes de pagament dels serveis ambientals

- Cal definir correctament què és un pagament per servei ambiental en el sentit de clarificar si es requereix l'addicionalitat i condicionalitat per poder ser entès com a tal.
- A partir d'una legislació adequada es podrien clarificar aquests temes. En aquest sentit, la llei forestal actual no s'adapta als canvis del sector i no contempla eines per afrontar els nous reptes ni per aprofitar les noves oportunitats que es plantegen.
- Cal diferenciar la regulació d'un servei amb el seu pagament, confusió que es dona sovint en el servei de recol·lecció de bolets.
- El pagament públic és un risc tenint en compte la situació actual pressupostària i la dificultat d'obtenir un destí concret. En el cas de les subvencions és molt important clarificar el servei ambiental que s'ofereix per tal de ser considerades com un sistema de PSA.
- Les Administracions poden aplicar deduccions fiscals als gestors dels boscos com a mesura de compensació per externalitats positives col·lectives. No només s'ha de contemplar la compensació des del punt de vista del pagament.
- Una opció és no crear taxes noves a través de nous pagaments, sinó aprofitar les existents, com les de l'aigua, electricitat i turisme i dirigir-les cap al sector forestal.
- El Fons forestal existent hauria de servir com a instrument per finançar els serveis ambientals que ofereixen els boscos.
- És molt important el paper de les associacions de propietaris com a mediadores en un sistema de PSA, sobretot aquelles que fomenten la gestió forestal a escala de massís. Cal potenciar l'associacionisme i organitzar el sector forestal privat per poder establir les millors relacions bilaterals amb el sector públic forestal.
- Els sistemes de PSA més importants són de tipus públic ja que serveixen per compensar externalitats difuses tant en l'espai com per part dels beneficiaris. Els PSA privats són interessants en determinats casos.
- Per garantir l'eficiència econòmica d'un PSA cal anar a una escala regional. Les iniciatives locals o puntuals són interessants des del punt de vista de l'educació, conscienciació i demostració, però en general són poc eficients des del punt de vista econòmic.
- Els esquemes de PSA haurien de plantejar-se com un complement innovador per mobilitzar nous recursos i nous agents a través dels quals enfortir les eines de suport a la gestió forestal sostenible.

□ **La comunicació en l'establiment d'un PSA**

- La denominació de "Pagament" per Servei Ambiental no facilita l'acceptació per part dels beneficiaris dels serveis.
- És necessari fomentar la comunicació i difondre el coneixement pel que fa a les funcions del bosc, la gestió forestal, l'estructura de la propietat i els sistemes de PSA, sobretot als usuaris i beneficiaris del servei.
- Cal involucrar a tots els agents i sectors implicats per una estratègia de màrqueting potent. En aquest sentit, cal un missatge enèrgic davant la situació actual i futura dels boscos (dificultat de manteniment de la funció de les forests amb un major risc d'incendi i d'estrès hídric).
- Els beneficiaris d'un servei ambiental valoren positivament la necessitat d'un pagament si aquest servei és identificat clarament, tant des del punt de vista del seu objectiu com destí (així, s'entén necessari el pagament d'un aparcament per facilitar l'accés a una activitat lúdica i no en canvi per restaurar l'erosió produïda en la pròpia activitat). Per aquest motiu és necessària una adequada comunicació tant dels serveis que ofereixen els boscos com la possibilitat que aquests puguin ser valoritzats.